

Kvalitet i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna på Högskolan i Halmstad

Högskolan i Halmstads kvalitetspolicy

Universitetskanslersämbetets (UKÄ) uppgift är att säkerställa att lärosätena som universitet och högskolor har ansvar för kvaliteten och kvalitetsutveckling i VFU verksamheter. Högskolan i Halmstads kvalitetspolicy¹ beskriver mål och strategier som är kopplade till tre målbilder; En studentupplevelse och erfarenhet av högsta kvalitet, En kreativ och innovativ Högskola samt Samverkan för ömsesidig vitalitet och nytta. Kvalitetsarbetet är en viktig förutsättning för att uppnå Högskolan i Halmstads vision och uppsatta mål. Både personal och studenter ska känna ett ansvar och engagemang för att lära och utveckla en hög kvalitet i Högskolan i Halmstads verksamhet. Kvalitetsarbetet kännetecknas av delaktighet, dialog och kontinuerlig förbättring. Det utgörs av personalens och studenternas dagliga arbete och skall grunda sig på systematiska uppföljningar så att brister upptäcks och åtgärdas, samt att ständiga förbättringar görs. För det krävs en tydlig organisation och ansvarsfördelning, klara rutiner för dialog, förankring, systematisk uppföljning och analys samt att kvalitetsarbetet efterfrågas och används för att utveckla verksamheten. Kvalitetsarbetet är cykliskt (planera – göra – analysera – agera) och består av kontinuerlig uppföljning, utvärdering och utveckling¹.

Högskolan i Halmstad genomför årligen såväl utvärderingar som årliga systematiska uppföljningar av kvalitetsindikatorer för forskning och utbildning på grund och avancerad nivå. Syftet är att kontrollera att lärosätet lever upp till de krav som ställs utifrån förordningar, egna lokala mål och att ge lärosätet verktyg för att fortsätta utveckla och stärka utbildning och forskning. Utöver det interna kvalitetsarbetet som sker av Högskolan i Halmstad, utförs externa nationella granskningar av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) av hur lärosätet säkerställer att studenterna får goda förutsättningar att nå sina examensmål².

Kvalitet i högre utbildning med inriktning VFU

Högre utbildning syftar till att förbereda studenter för ett aktivt medborgarskap, för framtida yrkesliv och att bidra till personlig utveckling. Kvalitet i högre utbildning handlar om interaktion mellan lärare, studenter och lärosätets lärandemiljö på lärosätet men också den praktiska utbildningen i VFU verksamheterna³. VFU är en central del av

¹ Kvalitetspolicy Högskolan i Halmstad. Hämtad från <http://dokumentarkiv.hh.se/api/showDocument/8EF52378-AC8A-43CC-8F03-7ED7161B01B0>

² Kvalitetsrapport 2021 Högskolan i Halmstad. Hämtad från <https://www.hh.se/download/18.33a2c853187934c1d969d9bd/1681988929775/kvalitetsrapport-2023-230420.pdf>

³ Universitetskanslersämbetet. (2015). Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG). Hämtad från <https://www.uka.se/download/18.193f86fb185be594c1b1637f/1674475243620/Standarder%20och%20riktlinjer%20f%C3%B6r%20kvalitetss%C3>

sjuksköterskeutbildningarna och i studentens utveckling av deras professionella kompetens.Handledning med kvalitet innebär att studenten ges möjlighet att inhämta kunskap och förståelse, träna kliniska färdigheter och förmågor, lära sig värderingsförmåga och förhållningssätt utifrån utbildningens lärandemål. Studenten skall också integrera och tillämpa teoretiska kunskaper och för att uppnå detta krävs det lärandesituationer som möjliggör träning av praktiska färdigheter och reflektion. Vidare ska studenterna bedömas utifrån lärandemålen i kursen för att säkerställa att examensmålen uppfylls.

Kvalitet på utbildningen kan ses som att genomföra något som är väl anpassat till syftet, och följer lagar samt förordningar. Kursernas lärandemål som utgår från examensmålen i Högskoleförordningen⁴ (se Bilaga 1 och 2) är utgångspunkten för lärandet under VFU. Det innebär att kvalitet i VFU ska vara på så hög nivå att det möjliggör och säkerställer att examensmålen uppnås. Nedan beskrivs begreppet kvalitet i VFU utifrån fyra kvalitetsindikatorer: 1. Samverkan och ansvar mellan lärosäte och klinisk verksamhet, 2. Pedagogisk lärandemiljö, 3. Rättssäker examination, och 4. Kvalitetsutveckling.

1. Samverkan och ansvar mellan lärosäte och klinisk verksamhet

Kvalitet på VFU innebär en väl fungerande samverkan och fortlöpande dialog mellan lärosäte och kliniska verksamheter. Som en utgångspunkt för samverkan finns avtal^{5, 6} gällande samverkan kring VFU. Avtalen omfattar definitioner, parternas åtagande, samverkan och kvalitetsutveckling. Handledningsprocessen beskrivs i en handledningsmodell^{7, 8} som specificerar ansvarsfördelning och kvalitetskrav. Likaså upprättas ett avtal mellan parter vid VFU utanför Halland i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningar, där krav på handledarens kompetensnivå ingår.

Parternas gemensamma avsiktsförklaring för VFU

Region Halland (RH), Hallands kommuner (HK), privata vårdgivare och andra vårdgivare utanför Halland är huvudmän och ansvarig för hälso- och sjukvården⁹. Högskolan i Halmstad (HH) är huvudman och ansvarig för sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna som bedrivs vid lärosätet^{4, 10}. Parterna har ett gemensamt ansvar för utformning och genomförande av VFU för att uppnå bästa tänkbara förutsättningar och kvalitet. För att säkerställa att studenten erhåller kunskaper enligt

⁴ SFS (1993:100). Högskoleförordningen. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

⁵ Avtal mellan Region Halland och Högskolan i Halmstad angående verksamhetsförlagd utbildning (VFU). (Maj 2014).

⁶ Avtal mellan Högskolan i Halmstad och Hallands kommuner angående verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskeutbildningar som bedrivs i Halmstad och vid Campus Varberg. (Okt 2017)

⁷ Handledningsmodell i Region Halland för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna.
<https://www.hh.se/download/18.293127d518b7d7f5455302bb/1698666164859/231026--handledningsmodell-RH-HH.docx>

⁸ Handledningsmodell i Hallands kommuner (HLMK) för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna.
<https://www.hh.se/download/18.5ded075d179a3909c929415c/1622118494083/210527-Handledningsmodell-kommun-processbeskrivning.pdf>

⁹ SFS (2017:30). Hälso- och sjukvårdslag. Stockholm: Socialdepartementet.

¹⁰ SFS (1992:1434). Högskolelag. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

examensmålen¹¹ ska RH och HK tillsammans med HH erbjuda klinisk undervisning, färdighetsträning och handledning som ger studenten förutsättning att uppnå examensmålen. Parterna ansvarar för att den pedagogiska miljön på VFU är lämpad för studentens lärande och att huvudhandledare, handledare samt lärare tillsammans har pedagogisk och vetenskaplig kompetens utifrån respektive uppdrag samt kunskap om de examensmål som studenten skall uppnå under sin VFU³.

Handledningsmodellen

Handledningsmodellen i RH (HLMR)¹² respektive i HK (HLMK)¹³ syftar till att kvalitetssäkra arbetsprocesser och funktioner samt säkerställa den akademiska nivån i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Avtalen mellan HH och RH¹⁴ samt HH och HK¹⁵ avseende VFU ligger till grund för utformningen av HLMR respektive HLMK. Samverkan ska ske genom samarbete och dialog där de olika uppdragen som beskrivs i HLMR och HLMK sammantaget både säkerställer och bidrar till att utveckla kvalitet och den pedagogiska miljön inom VFU. Möten för samverkan sker i kvalitetsråd och programråd. Kvalitetsrådet är ett partsammansatt råd som inom ramen för avtalen har mandat att fatta vissa beslut och har ett gemensamt ansvar för att studenterna ges möjlighet att uppnå utbildningarnas lärandemål i kursplanerna under VFU, samt att utveckla och utvärdera VFU. Programrådet är ett rådgivande organ vars uppdrag är att diskutera programmets organisation och innehåll, kursernas innehåll, uppföljning av utbildning (årlig dialog om uppföljningsrapport), kvalitetssäkring och utveckling, utbildningens koppling till arbetslivet, arbetslivsrelaterade aktiviteter, hur utbildningen integrerat hållbar utveckling, jämställdhet och mångfald samt övriga önskemål som lyfts av representanterna (programansvariga, lärarrepresentanter, studentrepresentanter, en representant från vardera kommun i Halland, representanter från RH och alumner).

2. Pedagogisk lärandemiljö

Pedagogisk grundsyn och kompetens

Den pedagogiska grundsynen¹⁶, som även kort finns beskriven i HLMR och HLMK, ska präglade studentens lärande under VFU, där möjlighet till reflektion med handledaren ska ges. En stor del av handledaruppdraget handlar om reflektion. Handledarna behöver både kunskap om reflektion och möjlighet till att kunna skapa tillfällen till daglig reflektion med studenter

¹¹ SFS (1993:100). Högskoleförordningen. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

¹² Handledningsmodell i Region Halland för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna.
<https://www.hh.se/download/18.293127d518b7d7f5455302bb/1698666164859/231026--handledningsmodell-RH-HH.docx>

¹³ Handledningsmodell i Hallands kommuner (HLMK) för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna.
<https://www.hh.se/download/18.5ded075d179a3909c929415c/1622118494083/210527-Handledningsmodell-kommun-processbeskrivning.pdf>

¹⁴ Avtal mellan Region Halland och Högskolan i Halmstad angående verksamhetsförlagd utbildning (VFU). (Maj 2014).

¹⁵ Avtal mellan Högskolan i Halmstad och Hallands kommuner angående verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskeutbildningar som bedrivs i Halmstad och vid Campus Varberg. (Okt 2017).

¹⁶ Högskolan i Halmstad. (2018). Programbeskrivning. Sjuksköterskeprogrammet, 180hp, Akademin för Hälsa och Valfärd.

om deras upplevelser och förståelser av de olika händelser och situationer de möter samt möjliggöra återkoppling. En engagerad handledare stödjer studentens lärande och bjuder in till olika lärandesituationer. Olika pedagogiska modeller som strukturerade läraaktiviteter eller peer learning kan bidra till lärandet, särskilt om verksamheten har svårt att möjliggöra vissa lärandemoment.Handledning av kvalitet är även individanpassad, där studenten ges möjlighet att ta eget ansvar med stöd och tillsyn av handledaren. Det är av vikt att handledaren är väl insatt i de olika lärandemålen för respektive kurs och att de olika lärandesituationerna genomförs korrekt i enlighet med gällande lagar, författningar och andra styrdokument för hälso- och sjukvården men även för utbildningen. En förutsättning för kvalitet i handledning är att huvudhandledare och handledaren har samma eller högre nivå av kompetens än den examen studenten får vid utbildningens avslut. Ytterligare en förutsättning för kvalitet i handledning är att huvudhandledare och handledare har utbildning i studenthandledning och dokumenterad yrkeserfarenhet inom yrket. Utifrån handledningsmodellen, ska en årlig inventering av handledarkompetensen genomföras för att säkerställa att rätt kompetens finns för att kunna upprätthålla kvalitet i VFU.

Organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö

Studenter på Högskolan i Halmstad har rätt till en god lärandemiljö för att kunna utvecklas och ges möjlighet att lyckas med studierna¹⁷. För att studenterna ska få en god lärandemiljö och möjlighet att nå lärandemålen under sin VFU måste handledarna på VFU-platsen ges adekvata förutsättningar och stöd för handledaruppdraget för att möjliggöra en lärandemiljö med kvalitet. Förutsättningar i detta sammanhang kan vara utbildning för sitt uppdrag och tid samt resurser för handledning. Det är därför av stor betydelse för kvaliteten på VFU att ledningsfunktionerna inom verksamheterna som bedriver VFU är väl införstådda i handledningsmodellen^{18,19} som en utgångspunkt för kvalitet. En dialog om den årliga inventeringen som görs av handledarkompetens ska återkopplas till avdelningschefer inom RH, HK och HH för att säkerställa att de personer som handleder studenterna har rätt kompetens för sitt uppdrag. Kvalitet på VFU innebär att huvudhandledare, handledare och lärare kontinuerligt har möjlighet till kompetensutveckling inom studenthandledning, kontinuerligt pedagogiskt stöd och möjlighet till deltagande vid huvudhandledare- och handledarträffar samt lärarträffar om VFU.

Vårdförbundet har i sin studentenkät (2020)²⁰ betonat vikten av att VFU präglas av professionalitet och en god arbetsmiljö. Personalbrist och dålig arbetsmiljö för handledare

¹⁷ Högskolan i Halmstad. (2020). Policy för arbetsmiljö och lika villkor. Beslutad av högskolestyrelsen 2020-04-29, dnr L 2020/61. Hämtad från <https://dokumentarkiv.hh.se/api/showDocument/5D755A03-BD8D-4B11-8924-A107AF09F5DE>

¹⁸ Handledningsmodell i Region Halland för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna. <https://www.hh.se/download/18.293127d518b7d7f5455302bb/1698666164859/231026--handledningsmodell-RH-HH.docx>

¹⁹ Handledningsmodell i Hallands kommuner (HLMK) för Högskolan i Halmstads verksamhetsförlagda utbildning i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna. <https://www.hh.se/download/18.5ded075d179a3909c929415c/1622118494083/210527-Handledningsmodell-kommun-processbeskrivning.pdf>

²⁰ Vårdförbundet Students VFU-rapport. (2020). Hämtad från <https://mb.cision.com/Main/1515/3148194/1274318.pdf>

påverkar även studenters arbetsmiljö²¹. En god introduktion och information är av betydelse för att känna sig välkommen. En viktig förutsättning för en kvalitativ läroprocess är att studenter blir bemötta på ett korrekt sätt och sedda som eventuella blivande kollegor samt känner sig som en del i teamet. Vidare är en god kommunikation mellan huvudhandledare, handledare, lärare och student under VFU är kännetecknade för kvalitet på VFU. VFU kan påverka studenternas kvarvaro i utbildningen och en väl fungerande VFU kan verka som en brygga till det kommande yrkeslivet och för framtida rekrytering^{21,22}.

3. Rättssäker examination

Det är viktigt att bedömningen om studenten uppnått lärandemålen utförs på ett rättssäkert sätt oavsett lärare, huvudhandledare och handledare som utför bedömningen²³. För att underlaget för bedömning av studentens prestation skall vara rättssäkert krävs det att huvudhandledare, handledare, student och lärare har kunskap om lärandemål och bedömningsformulär som används samt att det finns tillräckligt med tid reserverad och plats för ostört trepartssamtal vid mittbedömnings- och/eller slutbedömningsamtal. Det är av betydelse för kvaliteten på VFU att studenten bedöms enligt rättssäker examination²³ och för att säkerställa det skall läraren ha högskolepedagogisk utbildning och kompetens båda i handledning och i bedömning samt bidra till arbetet med att utveckla och utvärdera VFU.

Vid bedömning av studenter i VFU på grund- och avancerad nivå används bedömningsformuläret AssCE (Assessment tool in Clinical Education)^{24,25,26,27,28} som är ett validerat diskussionsunderlag för att kunna bedöma och värdera en students utveckling under VFU. Syftet med diskussionsunderlaget AssCE är att vara ett stöd och hjälpmedel i bedömningen. Varje kurs innehållande VFU har specifika lärandemål formulerade i kursplanen och det är lärandemålen som skall examineras och betygsättas. AssCE-formuläret

²¹ Vårdförbundet Students VFU-rapport. (2023). Hämtad från <https://mb.cision.com/Main/1515/3778373/2098641.pdf>

²² Vårdförbundet Students VFU-rapport. (2020). Hämtad från <https://mb.cision.com/Main/1515/3148194/1274318.pdf>

²³ Universitetskansler ämbetet. (2020). Rättssäker examination, fjärde upplagan. Hämtad från <https://www.uka.se/download/18.16cf0f8c1849df46622152/1669103146069/Vagledning-2020-01-16-rattssaker-examination.pdf>

²⁴ Engström, M., Löfmark, A., Vae, K., & Mårtensson, G. (2017). Nursing students' perceptions of using the Clinical Education Assessment tool AssCE and their overall perceptions of the clinical learning environment - A cross-sectional correlational study. *Nurse Education Today*, 51, 63-67, <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.01.009>.

²⁵ Löfmark, A. & Thorell-Ekstrand, I. (2000), Evaluation by Nurses and Students of a New Assessment Form for Clinical Nursing Education. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 14: 89-96. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2000.tb00568.x>

²⁶ Löfmark, A. & Thorell-Ekstrand, I. (2014). Nursing students' and preceptors' perceptions of using a revised assessment form in clinical nursing education. *Nurse Education in Practice*, 14, 3, 275-280. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2013.08.015>.

²⁷ Löfmark, A. & Mårtensson, G. (2017). Validation of the tool assessment of clinical education (AssCE): A study using Delphi method and clinical experts. *Nurse Education Today*, 50, 82-86, <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.12.009>.

²⁸ Mårtensson, G., Lind, V., Edin, K., Hedberg, P., & Löfmark, A. (2020). Development and validation of a clinical assessment tool for postgraduate nursing education: A consensus-group study, *Nurse Education in Practice*, 44, 2741, <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102741>

används då som ett diskussionsunderlag för att ta ställning till i vilken utsträckning studenten utvecklas och uppnår kursplanens specifika lärandemål i VFU. Läraren har ansvar för att avgöra betyg med handledarens synpunkter som underlag.

Högskolan i Halmstad har även valt att säkerställa kvaliteten i sjuksköterskeutbildningen genom att delta i Nationell klinisk slutexamination (NKSE). Syftet med Nationell klinisk slutexamination för sjuksköterskeexamen är att pröva om studenter i slutet av termin sex har uppnått den kliniska kompetens som krävs hos en nyexaminerad sjuksköterska.

Examinationen avser att möta de förväntade studieresultat som framgår av examensmålen för sjuksköterskeexamen enligt Högskoleförordningen²⁹ och för utbildning på grundnivå enligt Högskolelagen³⁰. NKSE praktiska prov ska genomföras i slutet av studentens VFU i termin sex och ska betraktas som en fristående examination i förhållande till studentens ordinarie VFU-bedömning. NKSE praktiskt prov möter behovet av kvalitetssäkrade bedömningsinstrument för måluppfyllelse av professionellt agerande i ett autentiskt yrkesmässigt sammanhang. Bedömningsunderlaget är gemensamt för samtliga studenter som genomför praktiskt prov, oavsett inom vilken vårdverksamhet provet genomförs. Bedömningen genomförs systematiskt och baseras på Högskoleförordningens examensmål för sjuksköterskeexamen och på omvårdnadsprocessens olika steg: bedöma omvårdnadsbehov, planera och prioritera omvårdnadsåtgärder, genomföra och följa upp omvårdnadsåtgärder, samt att dokumentera.

Examinationen utvärderas regelbundet av de studenter, bedömningsansvariga sjuksköterskor och lärare som involverats i examinationen. Dessa utvärderingar har utmynnat i ett flertal vetenskapliga artiklar³¹ och styrelsen för NKSE arbetar fortlöpande med att utveckla examinationen. Utvärderingar visar att NKSE spelar en viktig roll för att mäta graden av kunskap och kompetens hos sjuksköterskestudenter. Resultaten tyder också på att utformningen av NKSE gynnar studenternas kliniska resonemang och problemlösning i vårdssituationen. Studenterna uppger att det är av vikt att alla studenter på de olika lärosätena bedöms på samma sätt och att det praktiska provet genomförs i autentiska situationer^{32,33}. Genom att lärosätet kan granska resultatet från NKSE framkommer vilka områden som studenterna har goda kunskaper respektive mindre goda kunskaper om. Utifrån detta resultat kan lärosätet utveckla och förbättra kvaliteten på utbildningens innehåll och pedagogik.

4. Kvalitetsutveckling

Studenternas utvärdering av kvaliteten på VFU är en betydelsefull kvalitetsindikator som möjliggör kvalitetsutveckling och görs genom en digital enkätundersökning inom RH, en pappersenkät i HK och genom en kursvärdering på HH. Kliniska lektorer RH ansvarar för att sammanställa utvärderingen från RH och presentera resultatet på Kvalitetsrådet för diskussion

²⁹ SFS (1993:100). Högskoleförordningen. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

³⁰ SFS (1992:1434). Högskolelag. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

³¹ <http://nkse.se/index.php/publikationer>

³² Lilja Andersson, P., Ahlner-Elmqvist, M., Johansson, UB., Larsson, M., & Ziegert, K. (2013). Nursing students' experiences of assessment by the Swedish National Clinical Final Examination. *Nurse Education Today*, 33(5), 536-540. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2011.12.004>

³³ Ziegert, K., Elmqvist, M. A., Johanssons, U.-B., Larsson, M., & Andersson, P. L. (2014). How the Final Swedish Clinical Exam Prepares the Nursing Students for Their Future Challenges-Qualitative Analysis. *Creative Education*, 5, 1887-1894.

om eventuella åtgärder för att förbättra kvaliteten på VFU. Diskussion pågår om möjligheten att göra en gemensam utvärderingsenkät om kvaliteten på VFU. Ytterligare ett viktigt verktyg för kvalitetsarbetet är de specifika händelser som används som avvikelserapport i student- och handledningssituationer som skrivs digitalt via HH och sänds in anonymt av berörda inom VFU. I dokumentet finns det möjlighet att uppge sitt namn och kontaktuppgifter om rapportören önskar bli kontaktad. Alla inkomna specifika händelser diskuteras och åtgärdas först alltid av kombinationstjänst lärare HH, kliniska lektorer RH och HH, pedagogisk utbildningsresurs HH. Utifrån de åtgärder som diskuterats tas vid behov kontakt med annan relevant profession. De specifika händelserna diskuteras därefter även i Kvalitetsrådet, i syfte att utveckla och förbättra kvaliteten på VFU.

Konklusion

Om samtliga ovanstående beskrivna områden uppnås, har HH, RH och HK uppnått högsta kvalitet på VFU i sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningarna på HH.

Examensordning i Högskoleförordningen (1993:100) beskriver vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen

Sjuksköterskeexamen

Omfattning

Sjuksköterskeexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För sjuksköterskeexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa,
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling,
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar,
- visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,

- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För sjuksköterskeexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För sjuksköterskeexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Examensordning i Högskoleförordningen (1993:100) beskriver vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen

Specialistsjuksköterskeexamen

Omfattning

Specialistsjuksköterskeexamen med angivna inriktningar uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med undantag av inriktningen mot distriktssköterska, där examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 75 högskolepoäng.

Vidare ställs det krav på legitimation som sjuksköterska som Socialstyrelsen har utfärdat.

Mål

För specialistsjuksköterskeexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialistsjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och
- visa fördjupad kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet.

Färdighet och förmåga

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning ska studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patient och närstående identifiera vårdbehov och upprätta omvårdnadsplan,
- visa förmåga att leda och utvärdera omvårdnadsåtgärder,
- visa fördjupad förmåga att initiera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att integrera kunskap samt analysera, bedöma och hantera komplexa frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att medverka vid och självständigt utföra undersökningar och behandlingar inklusive vård i livets slutskede, och
- visa vårdpedagogisk förmåga.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Inriktning

För specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot hälso- och sjukvård för barn och ungdomar ska studenten också

- visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja den fysiska, psykiska och sociala hälsan och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer,
- visa förmåga att hos barn och ungdomar i olika utvecklingsstadier observera, bedöma och åtgärda komplexa vårdbehov, och
- visa sådan kunskap som krävs för att ansvara för hälsoundersökning och vaccinationsverksamhet.

För specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård ska studenten också

- visa förmåga att observera, bedöma, åtgärda och utvärdera komplexa vårdbehov,
- visa förmåga att möta människor i kris, och
- visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg.

För specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot distriktssköterska ska studenten också

- visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer,
- visa förmåga att observera och bedöma komplexa behov av vård, habilitering och rehabilitering hos patienter, och
- visa sådan kunskap som krävs för att ansvara för hälsoundersökning och vaccinationsverksamhet.

För specialistsjuksköterskeexamen med en viss annan inriktning ska studenten också

- visa förmåga att självständigt observera, bedöma och utvärdera vårdbehov, habilitering och rehabilitering hos patienter inom specialiseringens särskilda område,
- visa förmåga att självständigt planera, genomföra och utvärdera åtgärder som behövs vid olika sjukdomstillstånd för att främja hälsan samt förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer inom specialiseringens särskilda område,
- visa förmåga att ansvara för undersökningar och behandlingar inom specialiseringens särskilda område, och
- visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper samt färdigheter under vårdssituationer och mot målgrupper som är särskilt relevanta för specialiseringens särskilda område.

Självständigt arbete (examensarbete)

För specialistsjuksköterskeexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

Övrigt

För specialistsjuksköterskeexamen ska studenten ha fullgjort en verksamhetsförlagd del av utbildningen av en omfattning som är anpassad efter behovet för respektive inriktning.

I examensbeviset ska utbildningens inriktning anges.

För en specialistsjuksköterskeexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.